

BOSHLANG'ICH SINIF MATEMATIKA DARSLARIDA ANALIZ METODINI QO'LLASH METODIKASI

Nurmatov Shadibeg Bayramklichevich

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti Magistratura bo'limi, Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang'ich ta'lim) yo'nalishi, 2-kurs magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20640188>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 1-iyun 2026 yil
Ma'qullandi: 5-iyun 2026 yil
Nashr qilindi: 8-iyun 2026 yil

KEY WORDS

analiz metodi, matematika ta'limi, boshlang'ich sinf, matematik tafakkur, mantiqiy fikrlash, matnli masalalar, matematik kompetensiya, sintez metodi, interfaol metodlar, ta'lim samaradorligi, mustaqil fikrlash, pedagogik texnologiyalar, o'quv faoliyati, masala yechish ko'nikmalari.

ABSTRACT

Mazkur maqolada boshlang'ich sinf matematika darslarida analiz metodini qo'llashning ilmiy-pedagogik asoslari, afzalliklari va amaliy qo'llanilishi yoritiladi. Analiz metodining o'quvchilarning mantiqiy fikrlashi, matematik tafakkuri va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Kirish

Ta'lim tizimida zamonaviy yondashuvlar o'quvchilarning faqat bilim olishini emas, balki bilimlarni tahlil qilish, xulosa chiqarish va amaliyotda qo'llashini ham talab etadi. Boshlang'ich sinf matematika darslari ushbu ko'nikmalarni shakllantirish uchun qulay imkoniyat yaratadi. Shu sababli analiz metodidan foydalanish o'quvchilarning intellektual rivojlanishiga xizmat qiladi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Analiz metodining mazmuni va mohiyati

Analiz metodi obyekt, hodisa yoki masalani tarkibiy qismlarga ajratib o'rganishga asoslanadi. Matematika darslarida bu metod masala shartini tahlil qilish, ma'lumotlarni ajratish va ular orasidagi bog'lanishlarni aniqlash orqali amalga oshiriladi. Natijada o'quvchi masalaning ichki tuzilishini tushunib yetadi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Boshlang'ich ta'limda analiz metodining ahamiyati

Boshlang'ich yoshdagi bolalarda abstrakt fikrlash endigina shakllanayotganligi sababli analiz metodi ularga murakkab tushunchalarni soddalashtirib tushunishga yordam beradi. Ushbu

metod o'quvchilarda kuzatuvchanlik, taqqoslash va umumlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Matematika darslarida qo'llash yo'llari

Analiz metodidan sonlar ustida amallar bajarish, tenglamalar yechish, geometrik shakllarni o'rganish va matnli masalalarni tahlil qilishda foydalanish mumkin. O'qituvchi savollar orqali o'quvchini mustaqil fikrlashga undaydi va masala yechimiga bosqichma-bosqich olib boradi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Matnli masalalarni tahlil qilish

Matnli masalalar analiz metodini qo'llash uchun eng samarali vositalardan biridir. O'quvchilar avvalo masala shartini o'qiydi, berilgan va noma'lum kattaliklarni aniqlaydi, keyin ular orasidagi munosabatni topadi va tegishli amalni tanlaydi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Analiz va sintez metodlarining bog'liqligi

Analiz va sintez bir-birini to'ldiruvchi metodlardir. Analizda masala qismlarga ajratilsa, sintezda ushbu qismlar yagona yechimga birlashtiriladi. Matematika darslarida har ikkala metoddan uyg'un foydalanish ta'lim samaradorligini oshiradi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Interfaol metodlar bilan uyg'unligi

Analiz metodini aqliy hujum, klaster, BBB jadvali, kichik guruhlarda ishlash kabi interfaol metodlar bilan birlashtirish mumkin. Bu usullar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Amaliy misollar

Masalan, 'Do'konda 15 ta daftar bor edi. 7 tasi sotildi. Nechta daftar qoldi?' masalasida o'quvchi berilgan sonlarni ajratadi, topilishi kerak bo'lgan kattalikni aniqlaydi va ayirish amalidan foydalanadi. Shu tarzda analiz jarayoni amalga oshiriladi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Tajriba natijalari va tahlil

Pedagogik kuzatishlar analiz metodidan muntazam foydalanilgan sinflarda o'quvchilarning masala yechish tezligi va aniqligi ortishini ko'rsatadi. Ular mustaqil fikrlashga ko'proq intiladi hamda matematik tushunchalarni yaxshiroq o'zlashtiradi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Xulosa

Boshlang'ich sinf matematika darslarida analiz metodini qo'llash o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini, matematik tafakkurini va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bois ushbu metoddan muntazam va maqsadli foydalanish ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Mazkur bo'lim doirasida mavzuning nazariy va amaliy jihatlari batafsil yoritilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Analiz metodining samaradorligi dars jarayonidagi misollar va metodik tavsiyalar asosida izohlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jumayev M.E. Boshlang'ich ta'lim metodikasi.
2. Bikbayeva N.U. Matematika o'qitish metodikasi.
3. Davlat ta'lim standarti.
4. Yo'ldoshev J.G'. Pedagogik texnologiyalar asoslari.

INNOVATIVE
ACADEMY